



תפ"ח 41219/09/15 - סאלח בן רשיד סלימאן נגד מדינת ישראל, אברהים בן תאופיק סלימאן

בית המשפט המחוזי בנצרת

תפ"ח 41219-09-15 מדינת ישראל נ' סלימאן (עציר) ואח'

תיק חיצוני: פמז 3371/15

כבוד ס. הנשיא השופטת אסתר הלמן - אב"ד

כבוד השופט אשר קולה

כבוד השופט דני צרפתי

המבקש

סאלח בן רשיד סלימאן

באמצעות עורכי הדין איברהים סלימאן, סמי סלימאן וסלימאן

סלימאן

נגד

המשיבים

1. מדינת ישראל

באמצעות עורך הדין גדי צפיר

2. אברהים בן תאופיק סלימאן

באמצעות עורך הדין ארז גוטמן

החלטה

- נגד הנאשמים הוגש כתב אישום, המייחס להם עבירת רצח ועבירות נוספות, שבוצעו, לפי הנטען, באוגוסט 2015, ושהביאו למותו של המנוח ת ח ז"ל.
- משפטם של הנאשמים מתברר מאז חודש ספטמבר 2015 והוא מתמשך בשל החלפת ייצוגו של הנאשם מס' 1, בכמה הזדמנויות, מה שהביא לביטול מועדי הוכחות ודחיות בשמיעת הראיות.
- ביום 12.11.17, לאחר שתמה פרשת ההגנה, ולאחר שהועלתה שוב האפשרות לדחות את הדיון למשך מספר חודשים, כדי לאפשר לנאשם מס' 1 להיות מיוצג ולשקול הבאת עדים מטעמו, הגיש ב"כ הנאשם מס' 2 בקשה לעיון חוזר בהחלטה להורות על מעצרו עד תום ההליכים כנגדו.
- הנאשם מס' 2 נתון במעצר מאז הוגש כתב האישום ומעצרו הוארך מפעם לפעם על ידי בית המשפט העליון, כשהארכה האחרונה הייתה למשך 90 יום מיום 15.9.17.
- סנגורו של הנאשם מס' 2, מבקש כי המותב הדן בהליך העיקרי ובקי בפרטי הראיות הוא שידון בבקשתו לשחרורו ממעצר. לטענתו, בקשתו נסמכת כל כולה על חומר הראיות, ועל ההתפתחות הראייתית שחלה, לעמדתו, במהלך שמיעת הראיות, ואשר איננה מצדיקה המשך שהייתו של הנאשם מס' 2 במעצר ואף לא בתנאים מגבילים.
- בתגובה לבקשה זו, ולאור העובדה שעלתה האפשרות לדחייה נוספת של הדיונים לצורך קבלת ייצוג משפטי עבור הנאשם מס' 1, הודיעה המאשימה, כי לא תתנגד שבית המשפט יורה על מעצרו של הנאשם מס' 2 בפיקוח אלקטרוני, ולא במעצר מאחורי סורג ובריש, בו הוא נתון עד היום. זאת, בשים לב לנסיבות שבגינן התמשך ההליך ולחלקם השונה של הנאשמים בפרשה. עם זאת, עומדת המאשימה על



עמדתה, כי העניין כולו צריך להיבחן בפני שופט המעצרים, אשר הוא הפורום המתאים לדון בה.

דין והכרעה

7. בפנינו נשמעו ראיות הצדדים וההליך נמצא למעשה, לקראת סיום, לאחר שתמה פרשת ההגנה. עם זאת, הואיל והנאשם מס' 1 לא היה מיוצג על ידי עורך דין במהלך פרשת ההגנה, התרנו לו לשקול הבאת ראיות מטעמו, אף בשלב זה. ב"כ הנאשם מס' 1, אשר החל לייצגו בימים אלה, הודיע כי בכוונתו לזמן מספר עדי הגנה והמשך שמיעת הראיות נקבע לחודשים יולי - ספטמבר 2018.
8. אין חולק, כי ככלל, המותב הדין העיקרי, איננו הפורום המתאים לדון בסוגיית מעצרו של הנאשם. במקרה שלפנינו, סבור ב"כ הנאשם מס' 2 כי מדובר בחריג, בו הכירה הפסיקה, כראוי להתברר דווקא בפני המותב הבקי יותר בהתפתחות הראייתית ואשר יכול להעריך את עוצמת הראיות וסיכויי ההרשעה של הנאשם במיוחד לו.
9. הסנגור מסתמך בין היתר, על החלטה שניתנה בבש"פ 8090/06 **גואטה נ' מדינת ישראל**, (19.10.2006) (להלן: "**עניין גואטה**"). באותו עניין, נדרש בית המשפט העליון, (במסגרת ערר), לשאלה מיהו המותב הראוי לדון בבקשה לעיון חוזר במעצר, הנסמכת על כרסום בראיות. טענת ההגנה הייתה כי חלה התפתחות ראייתית משמעותית, לאחר שעד מטעם ההגנה, סיפר בעדותו כי אחד מעדי התביעה התוודה בפניו כי הוא למעשה שביצע את הרצח, ואף תיאר בפניו את מהלך ביצוע העבירה מתחילתו ועד סופו. בעקבות זאת, נדרש המותב שדן בתיק לשמוע עדויות הזמה, וההכרעה בו נדחתה לפרק זמן נוסף.
בית המשפט העליון (כב' השופט ד. חשין), קבע בהחלטתו כי:
"ככלל, אין זה רצוי כי שופט הדין בבקשה בענייני מעצר ישב בדין במשפט גופו (ראו, למשל, ע"פ 6448/95 ליבקין נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4) 173, בעמ' 176; ע"פ 5456/01 פלוני נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 22.7.2001, פסקה 8; ע"פ 9238/03 דין נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 23.11.2003, פסקה 3; שלושתם מפי הנשיא ברק). הטעם לכך הוא, שהחלטה בעניין מעצר (או שחרור) עלולה להתפרש כהבעת דעה באשר לגורל התיק בהליך העיקרי (ראו ע"פ 57/83 מדר נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(1) 415 (להלן - מדר), מפי הנשיא כהן, וההפניות שם). טעם נוסף מצוי בחשיפה האפשרית לראיות שאינן מובאות בהליך העיקרי, כדוגמת הרישום הפלילי של הנאשם. יהיו אף מקרים שבהם - ולו רק לשם מראית פני הצדק - יפסל שופט מלדון בהליך העיקרי אך משום שדן במעצרו של הנאשם שלפניו (ראו, למשל, ע"פ 593/83 ורקשטל נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(4) 614 (להלן - ורקשטל), בעמ' 616, מפי הנשיא שמגר)."
10. יחד עם זאת, בעניין גואטה קיבל בית המשפט העליון את הערר והורה כי הדיון בבקשה יערך בפני המותב הדין בהליך העיקרי. בעניין זה הסתמך בית המשפט העליון על האמור בב"ש 1/86 **מדינת ישראל נ' בדש**, פ"ד לט(4) 813, לפיו, כאשר מתעורר הצורך לדון בעניין מעצרו של נאשם תוך כדימהלך הדיון, "**אזי אין מנוס אלא שהבקשה תידון על-ידי אותו שופט, שהרי מי כמו השופט, המברר את המשפט, יכול להעריך את משמעותיותה של ההתפתחות, שאירעו במהלך המשפט.**"
11. בהערת אגב נציין, כי אותו נאשם - גואטה, הורשע בסופו של דבר בביצוע הרצח וערעורו לבית המשפט העליון (ע"פ 6020/07 **גואטה נ' מדינת ישראל**, (30.11.2009)(נדחה. ללמדך, כי גם כאשר מובא



בפני בית המשפט עד הגנה, המפריך או מערער את עדויות התביעה, לא ניתן לקבוע מסקנות בדבר כרסום משמעותי בראיות, כל עוד לא נתן בית המשפט את דעתו לשאלת מהימנות העדים, וקשה לצפות מבית המשפט, הדן בהליך העיקרי כי יביע עמדתו בסוגיה זו במהלך שמיעת ההליך, אלא במקרים נדירים.

12. כך נפסק גם בפסיקה מאוחרת יותר, במסגרת בש"פ 8888/10 חזיזה נ' מדינת ישראל, (06.12.2010). בהחלטה זו חזר וקבע כב' השופט נ. הנדל, כי ראוי שתהא הפרדה בין השופט הדן במעצרו של הנאשם לבין השופט הדן בהליך העיקרי, שכן, מלאכת השיפוט בשני המצבים שונה, הן מבחינת מהות ההכרעה ושיקוליה, ואף החומר הרלוונטי להכרעה, איננו זהה (כך למשל אין להגיש הרשעות קודמות במסגרת ההליך העיקרי, בעוד הרישום הפלילי עשוי להוות שיקול רלוונטי ביותר בהליך המעצר). בהתייחס לשאלה האם נכון יהא שהמותב השומע את המשפט יידון גם בבקשת המעצר, קבע כב' השופט הנדל כדלקמן:

"התשובה תהא חיובית בכפוף לשני תנאים: האחד - כי הבקשה לעיון חוזר נסובה אך ורק סביב שינוי בתשתית הראייתית. השני - כשבית המשפט השומע את התיק העיקרי מביע נכונות לשמוע את הבקשה. נדמה כי רק במצב זה יש להעביר את הבקשה לדיון בפני המותב היושב בתיק העיקרי. יש לשאול, מדוע המותב השומע את התיק רשאי לבחור אם לשמוע את בקשת המעצר, אם לא? השאלה במקומה - שכן כלל מושרש הוא שאין בית המשפט בוחר את התיקים שעליו לשמוע. השופט רשאי להחליט, ואף אינו בעל חורין שלא להחליט בתיקים המוגשים לפניו. עניין זה עדין ביותר. די לשופט במלאכה הקשה של הכרעת הדין לאחר שמיעת ראיות. אין זה רצוי כי יאלץ לקבוע "הכרעות ביניים" על פני צירו של ההליך. זאת, פרט למקרה הקיצוני של "אין להשיב על האשמה", אשר ממילא מהווה בדיקה משפטית מסוג אחר. רוצה לומר - רצוי כי השופט ימנע ממתן הכרעת ביניים בדבר עוצמתן של הראיות. הרי ממילא יהיה מקום לשיקול במסגרת בקשה לעיון חוזר שינוי במשקלן של הראיות לכאורה, בעקבות התפתחות המשפט, רק במקרים חריגים. כפי שנפסק: "כדי שתקום עילת שחרור ממעצר לאחר שנקבע בהליך קודם כי קיימות הוכחות לכאורה להרשעת נאשם כנדרש לצורך מעצר, יש להצביע על שינוי דרמטי בראיות התביעה ועל כרסום מהותי ומשמעותי בהן. צריך להתקיים מהפך ראייתי של ממש ... (בש"פ 4794/95 שאבי נ' מדינת ישראל)" (סעיף 7 להחלטת השופטת א' פרוקצ'יה בבש"פ 2159/03 חזיזה נ' מדינת ישראל (25.3.2003)). נלמד איפוא, כי קיומו של מצב קיצוני כזה אמור להיות ברור אף לשופט שאינו דן בתיק העיקרי. אין בכך, כאמור, לשלול את האפשרות כי שופט הדן בתיק העיקרי יבחר לדון במקרה מסוים בבקשה למעצר. ברם, מכאן ועד להחלטה לחייב שופט הדן בתיק העיקרי לשמוע את בקשת המעצר, רב המרחק ובספק רב התועלת".

13. עמדתנו הינה, כי במקרה זה, השיקולים העומדים כנגד האפשרות, שההרכב הדן בתיק העיקרי יידרש לקבוע את מידת עוצמתן של הראיות כנגד הנאשם, תוך מתן "הכרעת ביניים" בשאלת מהימנות העדויות הנוגדות, הם ממשיים ומשמעותיים מן התועלת שבהבאת הסוגיה לפתחנו. כפי שנקבע בעניין חזיזה לעיל,



אין מניעה ששופט המעצרים יבחן את טענות הנאשם מס' 2 ביחס להתפתחות הראייתית שחלה במהלך שמיעת הראיות ויעריך עד כמה היא דרמטית, עד שהיא מצדיקה שינוי ההחלטה שניתנה בדבר מעצרו של הנאשם.

בעניין זה, נזכיר, כי המאשימה הסכימה, ממילא, נוכח התמשכות ההליך, להקלה בתנאי המעצר של הנאשם, כך שהוא ישהה במעצר באיזוק, כך שהשופט הדן במעצר ידרש להכריע, האם חלה התפתחות ראייתית, המצדיקה הקלה נוספת, באמצעות שחרור בתנאים מגבילים או ללא כל תנאי. 14. סיכומו של דבר, עמדתנו הינה כי לא רצוי שבמקרה זה, המותב הדן בהליך העיקרי, ידון בסוגיית המעצר. **הבקשה תועבר לשופט המעצרים, המתבקש לקבוע דיון בהקדם האפשרי, נוכח ההסכמה שפורטה לעיל.**

ניתנה היום, י"א כסלו תשע"ח, 29 נובמבר 2017, בהעדר הצדדים.

דני צרפתי, שופט

אשר קולה, שופט

אסתר הלמן, שופטת
ס. נשיא